

Roemenië is een arm land met een corrupte overheid en een bevolking van zigeuners die lui en dom zijn. Dat is volgens Mario Schoofs het verkeerde beeld dat veel Nederlanders van Roemenië hebben. Na vier jaar in en met het land te hebben gewerkt vertelt hij een ander verhaal. “Roemenië is een fantastisch mooi land dat bovendien aan een enorme opmars bezig is.” Hij raadt daarom iedere startende ondernemer met het oog op het buitenland aan hun pijlen op Roemenië te richten.

In Roemenië liggen de kansen voor het grijpen.

Tekst: Willemijn Ruissen

Na al in Azië en Spanje te hebben “rondgehuppeld” werkt CCO Mario Schoofs van logistiek bedrijf Wim Bosman nu aan de Roemeense vestiging van zijn bedrijf in Ploiesti, vijftig kilometer ten noorden van Boekarest. Daarbij is hij vice-voorzitter van het European Gateways Platform, waarvoor hij de Roemeense overheid adviseert bij het versterken van de Roemeense economische positie in Europa. Roemenië heeft volgens Schoofs erg last van de perceptie die west-Europeanen van het land hebben. “Roemenië heeft een binnenkant en een buitenkant. Het beeld dat veel Nederlanders van Roemenen

auto’s willen rijden die wij rijden. Het beeld dat ze allemaal zigeuners zijn klopt niet. In Roemenië wonen ruim 22 miljoen mensen, 400.000 daarvan zijn Roma, de zigeuners die nu voor een groot deel het beeld van Roemenië bepalen. Maar zo’n klein percentage van de bevolking is niet bepalend voor het hele land. Natuurlijk, als je in Roemenië komt zie je inderdaad nog wel eens zandweggetje met daarop een ezeltje die een karretje trekt. Het is nog wel een ontwikkelingsland, laten we dat niet vergeten. Maar de ontwikkeling gaat in razend tempo, daarom is Roemenië ook lid geworden van de EU in 2007. Ik zie dat de ontwikkeling

“Als je als ondernemer geen rekening houdt met de Roemeense cultuur ben je ten dode opgeschreven.”

hebben is dat ze zigeuners zijn, ze snappen ons niet, ze zijn corrupt, lui en nog steeds communistisch. Historisch gezien is dat beeld begrijpelijk, maar het tegendeel is waar. Er vindt momenteel een enorme versnelling plaats in Roemenië. Het land heeft nog een achterstand op een land als Nederland, waar we nummer één zijn in de welvaart. Zo goed als hier is het daar nog niet, maar ze streven het wel na. Vandaar dat ze de spijkerbroeken willen dragen die wij dragen en de

van Roemenië identiek is aan de situatie van Spanje en Portugal toen zij bij de oprichting bij de EEG kwamen. In die landen liepen de ezeltjes ook nog over onverharde wegen. Je ziet hoe snel het daar is gegaan en dat gaat met Roemenië ook gebeuren.

Betere marketing

Het beeld dat Nederlanders hebben van Europa komt volgens Schoofs voor een groot deel door een slechte marketing door de Roemeense over-



heid. “Roemenië moet wat doen aan de marketing van het land. Het land moet zich beter positioneren in Europa. Het is bijvoorbeeld een fantastisch vakantieland met schitterende natuur, zoals de bergen en de kust. Roemenië moet economisch nog wel

Wie is Mario Schoofs?

Mario Schoofs is zijn hele loopbaan al werkzaam in de logistiek. Sinds 2007 is hij Chief Commercial Officer bij de Wim Bosman Groep. Binnen deze functie is hij direct betrokken bij de ontwikkeling van het bedrijf in Roemenië. Daarbij is hij vice-voorzitter van het European Gateways Platform. Hierin adviseert hij de Roemeense autoriteiten hoe ze van Roemenië, met behulp van onder andere de hoofdstad Boekarest en de havenstad Constanta, een gatewaypositie voor Oost-Europa kunnen creëren.

“In Barcelona kan ik met niemand Engels praten. In Boekarest verstaat iedereen me.”

hard aan de weg timmeren. Als dit verbeterd zal het snel bergopwaarts gaan met het land.” Met dit punt is Schoofs hard bezig binnen het European Gateways Platform. Vanuit dit platform adviseert Schoofs de overheid bij het realiseren van onder andere een florerende haven in Constanta en bij het optimaal benutten van de binnenlandse waternetwerken met onder andere de Donau. “Door van Roemenië een gateway te maken naar Oost-Europa zal de economie flink profiteren. Maar wij zeggen ook: doe nou iets aan die perceptie. Roemenië moet daarin een voorbeeld nemen aan hoe landen als Kroatië en Turkije zich verkopen aan Europa.”

Volgens Schoofs is Roemenië niet alleen een mooi vakantieland, voor startende bedrijven liggen er ook veel kansen. “Roemenië is een land waar

goed zaken te doen valt. De grote steden hebben nog niet dezelfde gebouwen als die op de Amsterdamse Zuidlijn of de Maaskade, maar dat is hard in ontwikkeling. De economie en de vrije markt zijn zich steeds beter aan het ontwikkelen. Ondernemers die daar zitten houden die ontwikkeling nauwlettend in de gaten. We verwachten dat het heel snel gaat en dan plukken wij onze vruchten. Voor Nederlandse bedrijven wordt Roemenië steeds interessanter. Je ziet steeds meer Nederlandse bedrijven in Boekarest. Er zit een Nederlandse

Roemenië in een notendop

Roemenië ligt in Zuidoost-Europa, aan de Zwarte zee. Het land is bijna zes keer zo groot als Nederland en telt ruim 22 miljoen inwoners. Van 1965 tot 1989 was de communistische dictator Ceausescu aan de macht in Roemenië. Hij is na een revolutie in 1989 tijdens de kerstdagen afgezet en geëxecuteerd. Sinds 1989 kent het land een democratie en heeft het de banden met West-Europa verbeterd. In 2007 is Roemenië toegetreden tot de EU. Sindsdien krijgt het land subsidie vanuit Brussel voor voornamelijk bouw- en infrastructuurprojecten. Letterlijk en figuurlijk timmert Roemenië hard aan de weg om helemaal bij de rest van Europa te horen.

Kamer van Koophandel, het Dutch Romanian Network, Nederlandse banken en accountants, noem maar op. Boekarest is echt een kosmopolieten stad. En daar komt nog bij: als ik naar Barcelona ga kan ik met niemand Engels praten. In Boekarest spreekt iedereen Engels.

‘Back to your core business’

Binnen de Roemeense economie zelf is een ontwikkeling gaande waar Nederlandse ondernemers op kunnen inspringen. Vroeger werden producten in Europa verkocht via een importeur. Dat is hier al lang niet meer zo, je koopt een tv nu direct van bijvoorbeeld Philips. In Roemenië zitten er nog wel distributeurs tussen en die halen wij eruit. Dat heeft te maken met de strategie “back to your core business”. Richt je enkel en alleen op de verkoop van je eigen product en zaken als transport besteedt je uit. Dat gebeurt nu overal in Roemenië en daar liggen natuurlijk veel kansen. Verder staat Roemenië in de kijker omdat Europa, dus ook Oost-Europa, bekend staat om zijn zogenaamde intelligente productie. Grote bedrijven zitten nu veel in Azië, maar Azië wordt duurder en de kwaliteit van de producten wordt als minder ervaren dan bij producten uit Europa. Philips heeft daarom bijvoorbeeld zijn lighting productie nu in Polen opgezet.”

Cultuurverschillen

Schoofs is dan een groot voorstander van ondernemen in Roemenië, hij waarschuwt wel voor een aantal adertjes. “Nederlanders hebben de reputatie dat ze heel slim zijn, maar ook extravert en direct. Dit levert in het buitenland wel eens problemen op, onze zuiderburen hebben daar bijvoorbeeld heel veel moeite mee. Het Roemeens is een Romaanse taal, net als het Spaans en het Italiaans.

Dat kan verwarring opleveren. Als een Roemeen heel opgewonden tegen je praat krijg je als Nederlander de indruk dat hij boos is, maar hij is niet boos. Dat is het ritme van zijn taal. Nederlanders hebben dan vaak meteen een oordeel klaar. Je moet een beetje geduld hebben met de Roemenen. En dat is in bijvoorbeeld Spanje niet anders.”

“Dan heb je nog te maken met een andere manier van denken. Roemenië kent momenteel drie generaties. De generatie die opgegroeid is voor de revolutie van '89, de generatie die hun opleiding hebben genoten net voor, tijdens en na de revolutie en de generatie die na de revolutie is geboren. Die laatste groep is nu twintig a dertig en dat zijn mensen zoals wij, Europeanen met een goede opleiding. De andere generaties hebben dat niet en die denken dus in het stramien waarin ze opgegroeid zijn. Dat moet je koesteren en daar moet je mee leren omgaan. Voor dit soort taal- en cultuurverschillen moet je open staan, het is iets om rekening mee te houden. Helaas hebben veel Nederlanders er een hekel aan om met dingen rekening te houden. Maar met de cultuurverschillen in je achterhoofd zie ik geen enkele moeite om in Roemenië

leuke dingen te gaan doen. In tegendeel: ik zie alleen maar mogelijkheden. Roemenen zijn erg aan het kijken hoe wij in West-Europa onze economie hebben opgebouwd en ze zijn vreselijk leergierig.”

Roemeense evolutie

“De Roemeense regering is zich net als het land zelf aan het evolueren. Ze moeten wennen aan de democratie. Die drie verschillende generaties die het land kent lopen ook rond in het parlement. Dat levert wel eens meningsverschillen op. De Roemenen komen uit een cultuur dat ze gewend zijn om elkaar te helpen, met andere woorden corruptie. Het is stukken minder geworden, maar het is er nog wel. Daar moet je methodes voor zien te vinden en je moet het kunnen accepteren. Roemenië zit in een gewenningsproces van het worden van een democratie, nu heeft de bevolking het te vertellen. De bevolking zelf moet daar ook nog aan wennen. Ze zeggen nu: ‘hee, we mogen meedenken’. Dat zijn enorme dingen die daar nu plaats vinden. Het is met de regering zo: als je je wegen weet te bewandelen kom je er wel. En dan bedoel ik niet meteen omkoperij, maar je moet wel eens wat meer formuliertjes invullen dan je



gewend bent. Maar ook dat is niet anders dan in de Zuid-Europese landen. Ga maar eens een rijbewijs aanvragen in Barcelona, dan weet ik niet waar de bureaucratie het ergst is. Maar ook dat is een cultuurverschil waar je rekening mee moet houden. Als je in het buitenland een bedrijf opricht, welk land je ook pakt, en je respecteert niet de cultuur van het land, dan ben je ten dode opgeschreven. Het is niet altijd leuk, maar het is gewoon zo. De beste manier om zo snel mogelijk met de cultuurverschillen om te gaan is om gebruik te maken van lokale mensen. Zo krijg je beter inzicht in de lokale knowhow van bijvoorbeeld het management. Als je iets in Roemenië wilt produceren en je doet dat helemaal op de Nederlandse manier, dan wordt dat geen succes. Het is slim om Roemenen in je bedrijf te hebben die je kunnen adviseren hoe je iets in Roemenië moet aanpakken. Weg met de Hollandse houding, laat de Roemenen maar zeggen hoe het werkt.”

Economische omstandigheden

Momenteel is Roemenië een van de armste landen van Europa. Dit betekent echter niet dat er geen mogelijkheden liggen, in tegendeel. Roemenie is met een bloeiende economie tot de EU toegetreden in 2007. In 2006 was de economische groei spectaculair met 7,6%. Net als de rest van Europa heeft Roemenië te lijden gehad onder de economische crisis met als gevolg dat de economie in de jaren 2009 en 2010 kromp. Voor dit jaar wordt er echter weer een economische groei van 1,5% verwacht. Het bedrijfsleven, de Roemeense overheid en buitenlandse investeringen stimuleren de economische groei.

Werkloosheid

De sluiting van grote, verlieslijdende staatsbedrijven uit het communisme hebben geleid tot talloze ontslagen. Desondanks zit er een licht dalende lijn in de werkloosheid. Dit komt doordat er veel nieuwe ondernemingen gestart zijn en bestaande particuliere bedrijven hebben uitgebreid. Het officiële werkloosheidscijfer is in 2011 gedaald met 0,1% tot 6,47%. Vanwege de chaotische registratiemethoden in Roemenië is het werkloosheidscijfer echter verre van nauwkeurig. Zo is er veel verborgen werkloosheid op het platteland, waar mensen zonder betaalde baan zelfonderhoudend op het land werken.

Door de economische groei is ook de Roemeense koopkracht toegenomen. In de steden ontwikkelt zich een steeds groter wordende groep middenklasse die best wat geld te besteden heeft. Westerse producten van spijkerbroeken tot elektronica zijn erg populair in Roemenië en vinden er gretig aftrek.

Nu is het moment

“Ik weet dat sommige ondernemers denken: ‘ik moet nu nog niet naar Roemenië, het is er te arm en er is veel werkloosheid’. Maar dat valt allemaal wel mee. Het zijn paradigma's die deze mensen tegenhouden, het tegenoverstelde is waar. Daarom moet je je ook goed verdiepen in het land. Dat doe je niet door een boek te lezen. Ga er gewoon naartoe, reis wat rond, ga naar restaurants en ontmoet mensen. Als ik jong was zou ik het wel weten, ik zou zeker naar een land met zoveel mogelijkheden als Roemenië toe gaan.”